

Sygn. akt I ACa 524/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jolanta Terlecka
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SO (del.) Elżbieta Koszel
Protokolant	sekr.sądowy Dorota Kabala

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2012 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa R. S.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Centralny Zarząd Służby Więziennej z siedzibą w W. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 895/10

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda R. S. na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I A Ca 524/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2012r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo R. S. przeciwko Skarbowi Państwa – Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej w W. o zasądzenie zadośćuczynienia i zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu w kwocie 7 200zł, a koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Powód w sprawie dochodził zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 3 000 000zł z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci zdrowia, prawa do poszanowania życia osobistego i godności w trakcie odbywania przez niego kary pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód od 1993r. z przerwami do chwili obecnej przebywa w zakładzie karnym w C.. Ponadto przebywał w innych zakładach karnych.

R. S., w okresie od 30 marca 2009r. do 27 sierpnia 2009r., przebywał w pawilonie C/VI w celach nr 615, 616, 623, w których powierzchnia na jednego osadzonego wynosiła 2,55m². W tym czasie obowiązywały zarządzenia Dyrektora Zakładu Karnego w C.; Nr (...) z dnia 27 stycznia 2009r. oraz Nr (...) z dnia 5 czerwca 2009r. Dyrektor Zakładu Karnego wydawał zarządzenia dotyczące umieszczenia osadzonych w warunkach, w których powierzchnia mieszkalna wynosi mniej niż 3m² na jednego osadzonego. O zarządzeniach informował Sąd Okręgowy w Lublinie VI Wydział Penitencjarny (pisma k. 68, 73; zarządzenia k. 69-72, 74-77, 78; zeznania świadka D. M. k.91v-92v).).

Od grudnia 2009r. do chwili obecnej jest zachowana norma 3m² na jednego osadzonego (zeznania świadka D. M. k.91v-92v; zeznania świadka Ł. K. k. 225-225v).

Cele, w których powód odbywał karę pozbawienia wolności były wyposażane w sprzęt kwaterunkowy przewidziany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Miały wydzielone kąpiki sanitarne zabudowane materiałem nieprześwitującym. W trakcie odbywania kary powód był zaopatrywany w środki czystości zgodnie z przepisami rozporządzenia. Uczestniczył w wybranych przez siebie zajęciach kulturalno-oświatowych. W czerwcu 2009r. ukończył kurs nowoczesnego wykańczania wnętrz. Miał zapewnioną opiekę medyczną.

W dniu 1 sierpnia 2001r. połknął 9 tabletek przepisanych przez lekarza, stracił przytomność i zapadł w śpiączkę. Podjęto leczenie szpitalne, z którego zrezygnował na własną prośbę. Od 8 sierpnia 2001r. do 17 września 2001r. był leczony chirurgicznie. Ograniczona ruchomość prawego stawu barkowego ustąpiła 8 września 2001r.

Ponadto odbył wizytę neurologiczną w kwietniu 2009r. Miał założony opatrunek gipsowy w styczniu 2010r. W dniu 8 września 2011r. w ZK w C. odbył wizytę lekarską. Tego dnia wizyty odbywały się na korytarzu pomiędzy pokojem wychowawcy a dyżurką oddziałowych, w obecności innych osób. Zgłosił swoje dolegliwości. Nie chciał się rozebrać . Otrzymał leki .

Sąd ustalił powyższe okoliczności na podstawie przedstawionego mu materiału dowodowego w postaci dokumentów dotyczących pobytu powoda w ZK w C., zeznań świadków i powoda. Zeznania powoda uznał za wiarygodne w części, w której miały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Zarzuty powoda co do warunków w jakich odbywał karę w celach, jako niespełniające wymagań Sąd uznał za niepotwierdzone żadnymi dowodami. Podobnie jak zarzuty o pobiciu przez funkcjonariuszy służby więziennej we wrześniu 2001r.

Sąd Okręgowy uznał roszczenie powoda za nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że zarzuty jakie stawiał powód uzasadniając swoje roszczeniem w związku z odbywaniem przez niego kary pozbawienia wolności w zakładach karnych w U., Ł., P. i W. w ogóle nie zostały udowodnione gdyż w tym zakresie powód nie zgłaszał żadnych wniosków dowodowych.

Natomiast co do zarzutów powoda odnoszących się do odbywania kary w ZK w C. Sąd uznał, że zarzuty powoda – pobicia go i skutku w postaci uszczerbku na zdrowiu, nie znajdują uzasadnienia w przedstawionym Sądowi materiale dowodowym.

Rozpatrując roszczenie powoda na podstawie art. 417 k.c. zarówno w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 17 czerwca 2004r. [D.U. poz. 1692], jak i po nowelizacji Sąd uznał za nieudowodnione.

Zarzut, że powód we wrześniu 2001r. został pobity przez funkcjonariuszy służby więziennej nie znajduje żadnego uzasadnienia w materiale dowodowym. Dokumentacja lekarska zebrana w sprawie nie wykazała uchwytnych zmian

urazowych u powoda, co wyklucza wersje o pobiciu go. Ponadto powód wskazywał na obrzęk barku, który ujawnił się 1 sierpnia 2001r., a więc w dniu w którym – jak wynika z dokumentacji powód połknął 9 tabletek i stracił przytomność. Zatem wiązanie obrzęku barku jako skutku ewentualnego chociażby pobicia powoda we wrześniu 2001r. nie jest uzasadnione.

Natomiast w okresie po 2001r. nie doszło do jakichkolwiek zdarzeń, w wyniku których powód doznałby uszczerbku na zdrowiu. Fakt, że w dniu 8 września 2011r. powód podczas wizyty lekarskiej był zbadany na korytarzu, nie może stanowić uzasadnienia roszczenia w tym zakresie skoro powód otrzymał leki, a proces leczenia został zakończony pomyślnie.

Analizując zaś roszczenie powoda jako roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych powoda – w oparciu o art. 448 kc. w zw. z art. 23 i 24 kc, Sąd w pierwszej kolejności uznał za uzasadniony zarzut podnoszony przez stronę pozwaną dotyczący ewentualnego przedawnienia roszczeń wynikających ze zdarzeń sprzed 23 listopada 2007r.

Przede wszystkim jednak uznał, że także w tym przypadku powód nie udowodnił podstawy faktycznej roszczenia.

Z ustaleń Sądu wynika, że w okresie od 23 listopada 2007r. do 27 sierpnia 2009r. powód przebywał w celach, w których powierzchnia na jednego osadzonego wynosiła $2,55m^2$, a zatem mniejszej niż przewidziana w art. 110§ 2 kkw. [$3m^2$]. Jednakże ze względu na obowiązujące w tym czasie Zarządzenie Dyrektora Zakładu Karnego w C., Nr 5, z dnia 27 stycznia 2009r., oraz nr (...) z dnia 5 czerwca 2009r., wydanych na podstawie art. 248 § 1 kkw, o którym poinformowany był sędzia penitencjarny, brak jest podstaw do stwierdzenia bezprawności w działaniu pozwanego Skarbu Państwa. Zarzuty podobne dotyczące przebywania powoda w pozostałych zakładach karnych w ogóle nie zostały udowodnione.

Brak jest natomiast jakichkolwiek dowodów na podnoszone przez powoda inne dolegliwości w związku z wykonywaniem wobec niego kary pozbawienia wolności. Twierdzenia powoda dotyczące za krótkiego okresu przeznaczonego na kąpiel, małej powierzchni spacerniaka, braku opieki medycznej, niewłaściwych warunków obowiązujących w celach, przebywania w celach z osobami zakażonymi – nie zostały udowodnione.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił powództwo i zgodnie z art. 98 kpc oraz art. 113 ust. 4 uksc rozstrzygnął o kosztach procesu i kosztach sądowych.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu wadliwą ocenę Sądu pierwszej instancji co do faktu naruszenia art. 248 kkw i 110 § 2 kkw. Powód wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie.

Apelujący wnosił o dopuszczenie nowych dowodów w postaci nagrań dotyczących warunków przyjmowania przez lekarza w dniu 9 września 2011r., z oględzin cel, w których powód odbywał karę pozbawienia wolności, z akt dotyczących odbywania przez niego kary pozbawienia wolności w zakładach karnych.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny uznał wnioski dowodowe powoda zgłoszone w apelacji za spóźnione i oddalił je. Zgodnie z art. 381 kpc Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Powód od początku procesu określił podstawę faktyczną swojego roszczenia wywodząc je z wszelkich zdarzeń, które miały miejsce nie tylko w czasie odbywania przez niego kary pozbawienia wolności w ZK w C., ale również w innych zakładach karnych. Mimo to, żadnych wniosków dowodowych na okoliczność zdarzeń, które miały miejsce podczas jego przebywania w innych zakładach karnych powód nie zgłaszał, mimo że nie było ku temu żadnych przeszkód. To samo dotyczy wniosków dowodowych dotyczących warunków odbywania kary w zakładzie karnym w C.. Z tych względów Sąd Apelacyjny zgodnie z art. 381 kpc pominął dowody zgłaszane przez powoda w apelacji.

Apelacja jest bezzasadna i stanowi wyłącznie powtórzenie stanowiska powoda w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny w całości potwierdza prawidłowość ustaleń Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne. Jednocześnie podziela wnioski Sądu Okręgowego co do braku uzasadnionych podstaw faktycznych – ze względu na nieudowodnienie okoliczności uzasadniających roszczenie powoda w oparciu o art. 445 § 1 kc w związku z art. 417 kc. Wywodzenie roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia z tytułu uszczerbku zdrowia doznanego przez powoda wskutek jego pobicia wymaga udowodnienia faktu pobicia powoda przez funkcjonariuszy służby więziennej. Poza swoimi wyjaśnieniami powód nie przedstawił żadnych dowodów na te okoliczności. Natomiast sama wersja powoda została skutecznie przez Sąd Okręgowy podważona poprzez wykazanie jej sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ocenę Sądu Okręgowego co do bezzasadności roszczenia powoda o zasądzenie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 23 i 24 kc. Przede wszystkim z tego względu, że większość zarzutów powoda dotycząca samego naruszenia dóbr osobistych nie została udowodniona, co wykazał Sąd Okręgowy w swym uzasadnieniu. Prawidłowa jest również ocena Sądu pierwszej instancji co do braku przesłanki bezprawności w działaniu pozwanego w związku z umieszczeniem go w okresach przejściowych w celach, w których powierzchnia przypadająca na jednego osadzonego była mniejsza niż 3 m². Osadzenie w takiej celi odbywało się na podstawie zarządzenia dyrektora zakładu karnego, o czym informowany był sędzia penitencjarny. Okoliczności powyższe uzasadniają ocenę o braku bezprawności w działaniu pozwanego.

Nadto, niezależnie od stwierdzonego braku bezprawności w działaniu pozwanego Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że nie w każdym wypadku osadzenia więźnia w celi o powierzchni przypadającej na każdego osadzonego mniejszej aniżeli 3m², uzasadnione jest roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 23 i 24 kc. Ocena zasadności takiego powództwa możliwa jest po rozważeniu wszystkich okoliczności dotyczących warunków odbywania przez pokrzywdzonego kary pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy taką ocenę przeprowadził dokonując szczegółowych ustaleń warunków odbywania kary pozbawienia wolności przez pozwanego w zakładzie karnym w C.. Na podstawie tych ustaleń w ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest również podstaw do uwzględnienia roszczenia powoda w sytuacji gdy naruszenie dobra osobistego powoda miałyby wynikać wyłącznie na umieszczeniu go w celi nie odpowiadającej normom powierzchniowym, w sytuacji gdy zabezpieczone zostały wszelkie inne warunki odbywania przez powoda kary w warunkach nienaruszających jego dóbr osobistych.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną i na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc i 108 § 1 kpc w zw. z § 2 ust. 2, § 6 pkt 7, § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu [Dz. U. 163, poz.1348] zasądził od powoda na rzecz pozwanego 5 400zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych w postępowaniu apelacyjnym.